

magnum, quibus imaginationem nostram perturbant; nam modo palam vi facta nos peccant, modo clam & sensim, ac sine lenti in animas nostras irrepunt, ut vix nobismete ab eorum atro caveremus.

De hinc est contra Pelagium in Dioclesiano Concilio in Palæstina statutum, nos ex nobismete ipsi, & ex arbitrio proprii viribus non posse resistere temptationibus, ad quas superandas indigemus actuali ipsidio gratia, quam Dei filius nobis promeruit. Quomodo in hac impotenti nostra confessione a nobis exercendum est laborbum illud monatum, quod Salvator Passio sua tempore Apostoli tradidit; *Crata ut non intrabis in temptationem.* Matth. 26.

Notandum est, temptationibus tradi non aliud esse quam illis cedere. Duplice autem modo cedimus temptationi; primum cum defensores bonum in malum labimus, in quod nos impelli consubstant ille, a quo tentabatur. Deus hoc pacto neminem tentat; neque enim est potest causa peccati alicuius, & e contra odit eos omnes, qui operantur iniquitatem: quoniam S. Jacobus e. 1. inquit: *Nemo cum tentatur, dicas, quoniam a Deo tentatur, Deus enim tentator malorum est.* Secundo illi confessus nos trahere temptationi, qui leet per seipsum nos minime tentat, non prohibet nihilominus, ne tentem, & ne cedamus temptationi. Hoc pacto Deus aliquando veros bonus tradit temptationi; nam quemadmodum illos nunquam omnino deserit, sive sustinet gratias, qui semper fatis sunt ad prohibendum, ne cedant, ita nonnunquam illos libime ipsi derelinquit, ut illos humiliet, coruquem puniat audaciam, quod accidit S. Petro, cui gracia omnino non deficit, sed cui debuit particolare subsidium, quod Deus peculiariter tradit, cum petitur.

Hec certissima veritas est, vitam hanc sine temptationibus traduci non posse, nam iuxta Scriptura sententiam: *Militia est vita hominis saper terram.* Nos circumduicte obdient hostes, intra, & extra nos; visibilis, & invisibilis; mundus, & exteriora objecta nobis jogiter suppedant peccati occasiones, ideoque etiam temptationes. Concupiscentie perturbant alios ex tentationib; quidammodo indefiniter tribulantes suis contra spiritum nos ad peccatum sollicitat, demon indefiniter nos urget; & Deus ipse more suo nos tentat, licet hic nos ad nostram tentem utilitatem.

Cum nobis de malis temptationibus loquendum sit, tentatio notanda sunt. Ut nos temptationibus traduci non possit, nam iuxta Scriptura sententiam: *Militia est vita hominis saper terram.* Nos circumduicte obdient hostes, intra, & extra nos; visibilis, & invisibilis; mundus, & exteriora objecta nobis jogiter suppedant peccati occasiones, ideoque etiam temptationes. Concupiscentie perturbant alios ex tentationib; quidammodo indefiniter tribulantes suis contra spiritum nos ad peccatum sollicitat, demon indefiniter nos urget; & Deus ipse more suo nos tentat, licet hic nos ad nostram tentem utilitatem.

Demon nos tentatus duplice procedit vita, ut nos seducat, & in peccatum impellet, duplice uitio via, persuasione videlicet, & dispositione. Persuasione uitio, cum interioris hominis facultates fallere adiungit: 1. Intellectum, cum eternarum veritatum loco fallaces illi imprimit opiniones, que cum ex pravis deducta sint principiis, nonnulli perficiunt producere possunt illationes. Ita cum primis Parentes nostros fecerint, sese in lucis Angelum transformavit, eisque sub fallo, & specie praetextu commentitatis divinitatis illexit. Deinde voluntates eorum vincit, amorem eis, qui Deo debetur, in creaturam rerum amorem confundens, ostendit illis Deum tamquam remotum aliquod objectum, & in ejus locum creata bona subfluit: efficit, ut supremum bonum in opum pollutione, & voluptu per fruitionem conquiri: cumque objecta hac sint preterita, aeterna vero bona procul absunt, amoret cogitationem a futuris bonis, que sunt invisibilis, ut cor adharet prefertibus, quorum voluntate frui in illis est possum. Hoc misera sunt effata, que flagitiosis hominibus inspirat, & persuasione, via qua utitur eos tentatur. 2. Dispositionis viam ad eos tentandos loquitur, cum homines ad tram, invidiam, odium, & ultionem procuraventes, eorum sensus perturbant, fastidiosos, corporis humores agitant, calefacient imaginationem, excitant, atque inflammat formitem concupiscentiae, quem intra seipso gerunt, totius hominis interioris, exteriorique resonemantibus.

verit, ita ut nisi eorum voluntas sibi caute invigilat, jam semivita sit, omniaque sint ad eam perpendendam disposita. Illa eo in situ sita est, ubi nesciunt, ut vix nobismete ab eorum atro caveremus, clademque suum evitare non poterit.

Principium demonis tentantis robur in artibus ejus vulgariter constituit. Plures illæ quidem sunt, sed tres potissimum, demonis artium, quibus homines seducit. Prima est prohibitorum, tuncbus: non proficiant, aque cognoscant malum, quod est in sceleris ab illis patrando: e contra vero illis ad vivum exhibet hinc quidem dulcedinem voluptatis peccati longe maiorem, quam sit; inde vero laborem, atque resistendam difficultatem, quam illus maximam, & non ferendam representat. Ars altera est, peccandi venia faciliter proponere, ac perfruenda futuram, ut aliquando agat penitentiam, & ad id neque tempus, neque necessaria subfida defutura. Tertia, ubi temptationibus vici occident, fastidem, miseramque hanc in mentem immittit, fieri non posse, ut a peccato abstinenter, ac resistenter illi temptationibus, qui in illud impellunt.

Cum mirum videi posse, permittere Deum, ut homines tententur, quandoquidem temptationes passim causa sume eorum ipsius, atque interitus, peruersus nos habens esse debet, id nonnulli iusti ob causas permitti; ac hujusmodi temptationes utiles esse saltem in intentione Dei eas permittentis. 1. Ut periculum faciat virtutis nostræ, eamque in lucem adducat, quod acceptus est Deo, dixit Angelus Teste, nesciret iuri, ut tentatio probaret te. 2. ut ipsi nostram tentamus infinitatem, & quomodo diffidere debeamus de nobismete ipsi, ac parum in virtute nostra confidere. 3. ut ad illum configere teneamus; experientia quippe nostra imbecillitatis, qua adeo potentibus iniunctis resistere non possumus, felicem nobis injicit necessitatem ad eum confugendi, qui unis totius robur nostrum continuit. 4. Ut nos purificemus, nam Spiritus sanctus testatur, quemadmodum auxilium emundat, ac probat aurum, ita hominem iustum magis, magisque emundari. 5. Ut nobis tribuat conscientem exercendi, & acquirendi virtutes; neque enim acquiri possunt, nisi exercentur, neque maxilius exerceri possint, nisi in temptatione. 6. Ut nobis modum praebet merendi coronam coelestem; neque enim mereti possimus illam, nisi pugnando, & ibi nulla pugna est, ubi nullus est hostis. 7. Ut nos eruerit ex quadam ignavia, & periculis securitate, quia nos detinet nimiam diuina pax, atque ut vigilant, fervoreque nostrum excitet.

Ut tu temptationes superemus, oportet, 1. tentationi locum non dare, iuxta Apolos: consilium ratione tuto vincendi temptationes. 2. cum nos tentari cognoscimus, nobismete persuadere, illam a demono proficiere; quod fatis est, ut illam perhorreamus. 3. Tentationi autem non praebere, fed statim ab eadem cum celeritate recedere, quasi incipiunt candens ferrum fortuito attingeremus. 4. Non ignorari animo revolentes temptationis subiectum, praefertim cum de impunitate agitur, sub praetextu ad examen revocandi, utrum in immoratu fuerimus. 5. Tentationes quedam repellenda sunt hosti occurrent, veluti cum irascimur, quedam vero fugiendo, veluti cum ad impunitatem provocamus. 6. Magia opus nobis est vigilans, ac ut debemus cogitatione praesentis Dei, aeternarumque veritatem.

Quandoquidem dicimus, temptationem sepe utilem esse, ideoque Deum illam permittere, aliqui videri loquendo possunt, illam ergo cupiendum, & requirendam rendo est. ob ea promerita bona, que inde percipi possunt; sed ex plurimorum Sanctorum Patrum sententia hic erit, & S. Beatus nobis tanquam disciplina, & christiane pietatis regulam proponit fundamentum suum in evangelio habentem, nuncquam nosmete temptationibus objici debere, sed eorum expectare temporis, atque nosmete contrarium incursum primum. Eo. Cum nequam certi sumus victorie, ac semper de viribus nostris diffidere debeamus, insignis est temeritas, ac presumptio sese temptationem expondere, cumque occasione conquerire.

Inde hac in re plurimi falluntur, quod minime sentunt pravas impressiones, quas periculosa objecta per quam faciunt in ipsis; unde arguant hanc pro se tentationem ipsam non esse; sed ignorant illi variis esse tentationes non fuisse, quorum prius festum fallunt. Non latum ad maximam mentis, & cordis corruptionem transitus, ac semper plurimum nocet anima, ubi ausest sine horro periculosa recipere objecta. immo non sine quadam oblationis specie illa intenti.

PARAGRAPHUS VI.

Deletio ex Asceticis, recensibusque concordioribus loci hujus argumenti.

Vix crederemus, Jesum Christum demoni permittere voluisse, ut ipsum tentaret, si nesciremus hunc hominem Deum, cum nostrum sit caput, atque exemplar, voluisse notum in persona sua exhibere, ac ostendere, cum ipsa etiam hunc inimici impetus sustinerit, nos, quoconque in statu simus, a temptationibus immunes esse non posse. Mirum profecto est, eum, qui venit in mundum, ut adoraret Deum Patrem suum, cui in omnibus equalis est, hodierna die idolatrie nomine tentari: eum, qui semper fuit pauper, & ne habuit quidem, ubi caput suum reclinare, tentari avaricii: eum denique qui venerat, ut vitam austera, & mortificata duceret, gale tentari. Quanta hac Deo fuit humiliatio? Sed nini est, cui se submittere recusaverit, ut nonbis est exemplar, utque doceret, quomodo temptationes superanda sunt. *Joli sermones pro prima Quadragesima Dominicis.*

Nulla ars est, nulla vis, qua non utatur demonem tentatur animam, qua seru converti cupit; stenio si non deterret illi difficultatibus, quas illi proponit, sive exequitur consilium, nova hec vita inimici furorem irriat; & quemadmodum Phare austus labores Iraelitarum, cum arbitratu est, illos dominacionis ipsius jugum excutere velle, ita dominum recentes proponit difficultates illis, qui eum resiliunt, vel qui eum reipsa relinquunt, eisdem immutantes & frequenter, & vehementiores, quam ante. Statim ac anima sese patientia aqua abluit, demon ad illam accedit, quemadmodum accedit ad J. C. ubi a Jordane egredius est: *Accedit ad eum tentator.* Matth. 4. Hoc fuisse explicatur a S. Gregorio decimonono libro *Moralium.* *Idem.*

Exiplorat diabolus studiorum, quos tentare vult, Hilariae sunt ingenio? palpit illos suggestione voluptatis, quae vulgo comes et individuus hilaritatis & ab hac volupate illos ad noxia impellit conuercia. Sunte morosi, ac tristes? quemadmodum tristitia hec sepe in iram, & impunitam degenerat, illos ad distinctionem, atque discordiam adducit. Timigiae sunt, & ob levissimas causas trepidant? eorum uitio pavor, ut augeat obices, quos in exercitatione virtutis inventant. Superbo ingenio sunt? fulcitat adulatori, qui laudent illos; & si eas continevere laudes similant, que tribuanter sibi, efficit, ut illi se dignos fatent illis esse persuadent. Etiamen quid interest demopus, utrum in hac, vel illa pertrahat sceleram, dummodo eos alijus criminis officiat nocentes? Quid interest, quemnam illis tentat laqueum, dummodo in illum impingat? *Idem.*

Demon nos tentans duplicit studiorum, quos tentare vult, Hilariae sunt ingenio? palpit illos suggestione voluptatis, quae vulgo comes et individuus hilaritatis & ab hac volupate illos ad noxia impellit conuercia. Sunte morosi, ac tristes? quemadmodum tristitia hec sepe in iram, & impunitam degenerat, illos ad distinctionem, atque discordiam adducit. Timigiae sunt, & ob levissimas causas trepidant? eorum uitio pavor, ut augeat obices, quos in exercitatione virtutis inventant. Superbo ingenio sunt? fulcitat adulatori, qui laudent illos; & si eas continevere laudes similant, que tribuanter sibi, efficit, ut illi se dignos fatent illis esse persuadent. Etiamen quid interest demopus, utrum in hac, vel illa pertrahat sceleram, dummodo eos alijus criminis officiat nocentes? Quid interest, quemnam illis tentat laqueum, dummodo in illum impingat? *Idem.*

Qualitates demonis tentantis, Generaliter esse, ideoque Deum illam permittere, aliqui videri loquendo possunt, illam ergo cupiendum, & requirendam rendo est.

Demon nos tentans duplicit studiorum, quos tentare vult, Hilariae sunt ingenio? palpit illos suggestione voluptatis, quae vulgo comes et individuus hilaritatis & ab hac volupate illos ad noxia impellit conuercia. Sunte morosi, ac tristes? quemadmodum tristitia hec sepe in iram, & impunitam degenerat, illos ad distinctionem, atque discordiam adducit. Timigiae sunt, & ob levissimas causas trepidant? eorum uitio pavor, ut augeat obices, quos in exercitatione virtutis inventant. Superbo ingenio sunt? fulcitat adulatori, qui laudent illos; & si eas continevere laudes similant, que tribuanter sibi, efficit, ut illi se dignos fatent illis esse persuadent. Etiamen quid interest demopus, utrum in hac, vel illa pertrahat sceleram, dummodo eos alijus criminis officiat nocentes? Quid interest, quemnam illis tentat laqueum, dummodo in illum impingat? *Idem.*

Demon nos tentans duplicit studiorum, quos tentare vult, Hilariae sunt ingenio? palpit illos suggestione voluptatis, quae vulgo comes et individuus hilaritatis & ab hac volupate illos ad noxia impellit conuercia. Sunte morosi, ac tristes? quemadmodum tristitia hec sepe in iram, & impunitam degenerat, illos ad distinctionem, atque discordiam adducit. Timigiae sunt, & ob levissimas causas trepidant? eorum uitio pavor, ut augeat obices, quos in exercitatione virtutis inventant. Superbo ingenio sunt? fulcitat adulatori, qui laudent illos; & si eas continevere laudes similant, que tribuanter sibi, efficit, ut illi se dignos fatent illis esse persuadent. Etiamen quid interest demopus, utrum in hac, vel illa pertrahat sceleram, dummodo eos alijus criminis officiat nocentes? Quid interest, quemnam illis tentat laqueum, dummodo in illum impingat? *Idem.*

Demon nos tentans duplicit studiorum, quos tentare vult, Hilariae sunt ingenio? palpit illos suggestione voluptatis, quae vulgo comes et individuus hilaritatis & ab hac volupate illos ad noxia impellit conuercia. Sunte morosi, ac tristes? quemadmodum tristitia hec sepe in iram, & impunitam degenerat, illos ad distinctionem, atque discordiam adducit. Timigiae sunt, & ob levissimas causas trepidant? eorum uitio pavor, ut augeat obices, quos in exercitatione virtutis inventant. Superbo ingenio sunt? fulcitat adulatori, qui laudent illos; & si eas continevere laudes similant, que tribuanter sibi, efficit, ut illi se dignos fatent illis esse persuadent. Etiamen quid interest demopus, utrum in hac, vel illa pertrahat sceleram, dummodo eos alijus criminis officiat nocentes? Quid interest, quemnam illis tentat laqueum, dummodo in illum impingat? *Idem.*

Demon nos tentans duplicit studiorum, quos tentare vult, Hilariae sunt ingenio? palpit illos suggestione voluptatis, quae vulgo comes et individuus hilaritatis & ab hac volupate illos ad noxia impellit conuercia. Sunte morosi, ac tristes? quemadmodum tristitia hec sepe in iram, & impunitam degenerat, illos ad distinctionem, atque discordiam adducit. Timigiae sunt, & ob levissimas causas trepidant? eorum uitio pavor, ut augeat obices, quos in exercitatione virtutis inventant. Superbo ingenio sunt? fulcitat adulatori, qui laudent illos; & si eas continevere laudes similant, que tribuanter sibi, efficit, ut illi se dignos fatent illis esse persuadent. Etiamen quid interest demopus, utrum in hac, vel illa pertrahat sceleram, dummodo eos alijus criminis officiat nocentes? Quid interest, quemnam illis tentat laqueum, dummodo in illum impingat? *Idem.*

Demon nos tentans duplicit studiorum, quos tentare vult, Hilariae sunt ingenio? palpit illos suggestione voluptatis, quae vulgo comes et individuus hilaritatis & ab hac volupate illos ad noxia impellit conuercia. Sunte morosi, ac tristes? quemadmodum tristitia hec sepe in iram, & impunitam degenerat, illos ad distinctionem, atque discordiam adducit. Timigiae sunt, & ob levissimas causas trepidant? eorum uitio pavor, ut augeat obices, quos in exercitatione virtutis inventant. Superbo ingenio sunt? fulcitat adulatori, qui laudent illos; & si eas continevere laudes similant, que tribuanter sibi, efficit, ut illi se dignos fatent illis esse persuadent. Etiamen quid interest demopus, utrum in hac, vel illa pertrahat sceleram, dummodo eos alijus criminis officiat nocentes? Quid interest, quemnam illis tentat laqueum, dummodo in illum impingat? *Idem.*

Demon nos tentans duplicit studiorum, quos tentare vult, Hilariae sunt ingenio? palpit illos suggestione voluptatis, quae vulgo comes et individuus hilaritatis & ab hac volupate illos ad noxia impellit conuercia. Sunte morosi, ac tristes? quemadmodum tristitia hec sepe in iram, & impunitam degenerat, illos ad distinctionem, atque discordiam adducit. Timigiae sunt, & ob levissimas causas trepidant? eorum uitio pavor, ut augeat obices, quos in exercitatione virtutis inventant. Superbo ingenio sunt? fulcitat adulatori, qui laudent illos; & si eas continevere laudes similant, que tribuanter sibi, efficit, ut illi se dignos fatent illis esse persuadent. Etiamen quid interest demopus, utrum in hac, vel illa pertrahat sceleram, dummodo eos alijus criminis officiat nocentes? Quid interest, quemnam illis tentat laqueum, dummodo in illum impingat? *Idem.*

Demon nos tentans duplicit studiorum, quos tentare vult, Hilariae sunt ingenio? palpit illos suggestione voluptatis, quae vulgo comes et individuus hilaritatis & ab hac volupate illos ad noxia impellit conuercia. Sunte morosi, ac tristes? quemadmodum tristitia hec sepe in iram, & impunitam degenerat, illos ad distinctionem, atque discordiam adducit. Timigiae sunt, & ob levissimas causas trepidant? eorum uitio pavor, ut augeat obices, quos in exercitatione virtutis inventant. Superbo ingenio sunt? fulcitat adulatori, qui laudent illos; & si eas continevere laudes similant, que tribuanter sibi, efficit, ut illi se dignos fatent illis esse persuadent. Etiamen quid interest demopus, utrum in hac, vel illa pertrahat sceleram, dummodo eos alijus criminis officiat nocentes? Quid interest, quemnam illis tentat laqueum, dummodo in illum impingat? *Idem.*

Demon nos tentans duplicit studiorum, quos tentare vult, Hilariae sunt ingenio? palpit illos suggestione voluptatis, quae vulgo comes et individuus hilaritatis & ab hac volupate illos ad noxia impellit conuercia. Sunte morosi, ac tristes? quemadmodum tristitia hec sepe in iram, & impunitam degenerat, illos ad distinctionem, atque discordiam adducit. Timigiae sunt, & ob levissimas causas trepidant? eorum uitio pavor, ut augeat obices, quos in exercitatione virtutis inventant. Superbo ingenio sunt? fulcitat adulatori, qui laudent illos; & si eas continevere laudes similant, que tribuanter sibi, efficit, ut illi se dignos fatent illis esse persuadent. Etiamen quid interest demopus, utrum in hac, vel illa pertrahat sceleram, dummodo eos alijus criminis officiat nocentes? Quid interest, quemnam illis tentat laqueum, dummodo in illum impingat? *Idem.*

Demon nos tentans duplicit studiorum, quos tentare vult, Hilariae sunt ingenio? palpit illos suggestione voluptatis, quae vulgo comes et individuus hilaritatis & ab hac volupate illos ad noxia impellit conuercia. Sunte morosi, ac tristes? quemadmodum tristitia hec sepe in iram, & impunitam degenerat, illos ad distinctionem, atque discordiam adducit. Timigiae sunt, & ob levissimas causas trepidant? eorum uitio pavor, ut augeat obices, quos in exercitatione virtutis inventant. Superbo ingenio sunt? fulcitat adulatori, qui laudent illos; & si eas continevere laudes similant, que tribuanter sibi, efficit, ut illi se dignos fatent illis esse persuadent. Etiamen quid interest demopus, utrum in hac, vel illa pertrahat sceleram, dummodo eos alijus criminis officiat nocentes? Quid interest, quemnam illis tentat laqueum, dummodo in illum impingat? *Idem.*

Demon nos tentans duplicit studiorum, quos tentare vult, Hilariae sunt ingenio? palpit illos suggestione voluptatis, quae vulgo comes et individuus hilaritatis & ab hac volupate illos ad noxia impellit conuercia. Sunte morosi, ac tristes? quemadmodum tristitia hec sepe in iram, & impunitam degenerat, illos ad distinctionem, atque discordiam adducit. Timigiae sunt, & ob levissimas causas trepidant? eorum uitio pavor, ut augeat obices, quos in exercitatione virtutis inventant. Superbo ingenio sunt? fulcitat adulatori, qui laudent illos; & si eas continevere laudes similant, que tribuanter sibi, efficit, ut illi se dignos fatent illis esse persuadent. Etiamen quid interest demopus, utrum in hac, vel illa pertrahat sceleram, dummodo eos alijus criminis officiat nocentes? Quid interest, quemnam illis tentat laqueum, dummodo in illum impingat? *Idem.*

Demon nos tentans duplicit studiorum, quos tentare vult, Hilariae sunt ingenio? palpit illos suggestione voluptatis, quae vulgo comes et individuus hilaritatis & ab hac volupate illos ad noxia impellit conuercia. Sunte morosi, ac tristes? quemadmodum tristitia hec sepe in iram, & impunitam degenerat, illos ad distinctionem, atque discordiam adducit. Timigiae sunt, & ob levissimas causas trepidant? eorum uitio pavor, ut augeat obices, quos in exercitatione virtutis inventant. Superbo ingenio sunt? fulcitat adulatori, qui laudent illos; & si eas continevere laudes similant, que tribuanter sibi, efficit, ut illi se dignos fatent illis esse persuadent. Etiamen quid interest demopus, utrum in hac, vel illa pertrahat sceleram, dummodo eos alijus criminis officiat nocentes? Quid interest, quemnam illis tentat laqueum, dummodo in illum impingat? *Idem.*

Demon nos tentans duplicit studiorum, quos tentare vult, Hilariae sunt ingenio? palpit illos suggestione voluptatis, quae vulgo comes et individuus hilaritatis & ab hac volupate illos ad noxia impellit conuercia. Sunte morosi, ac tristes? quemadmodum tristitia hec sepe in iram, & impunitam degenerat, illos ad distinctionem, atque discordiam adducit. Timigiae sunt, & ob levissimas causas trepidant? eorum uitio pavor, ut augeat obices, quos in exercitatione virtutis inventant. Superbo ingenio sunt? fulcitat adulatori, qui laudent illos; & si eas continevere laudes similant, que tribuanter sibi, efficit, ut illi se dignos fatent illis esse persuadent. Etiamen quid interest demopus, utrum in hac, vel illa pertrahat sceleram, dummodo eos alijus criminis officiat nocentes? Quid interest, quemnam illis tentat laqueum, dummodo in illum impingat? *Idem.*

Demon nos tentans duplicit studiorum, quos tentare vult, Hilariae sunt ingenio? palpit illos suggestione voluptatis, quae vulgo comes et individuus hilaritatis & ab hac volupate illos ad noxia impellit conuercia. Sunte morosi, ac tristes? quemadmodum tristitia hec sepe in iram, & impunitam degenerat, illos ad distinctionem, atque discordiam adducit. Timigiae sunt, & ob levissimas causas trepidant? eorum uitio pavor, ut augeat obices, quos in exercitatione virtutis inventant. Superbo ingenio sunt? fulcitat adulatori, qui laudent illos; & si eas continevere laudes similant, que tribuanter sibi, efficit, ut illi se dignos fatent illis esse persuadent. Etiamen quid interest demopus, utrum in hac, vel illa pertrahat sceleram, dummodo eos alijus criminis officiat nocentes? Quid interest, quemnam illis tentat laqueum, dummodo in illum impingat? *Idem.*

Demon nos tentans duplicit studiorum, quos tentare vult, Hilariae sunt ingenio? palpit illos suggestione voluptatis, quae vulgo comes et individuus hilaritatis & ab hac volupate illos ad noxia impellit conuercia. Sunte morosi, ac tristes? quemadmodum tristitia hec sepe in iram, & impunitam degenerat, illos ad distinctionem, atque discordiam adducit. Timigiae sunt, & ob levissimas causas trepidant? eorum uitio pavor, ut augeat obices, quos in exercitatione virtutis inventant. Superbo ingenio sunt? fulcitat adulatori, qui laudent illos; & si eas continevere laudes similant, que tribuanter sibi, efficit, ut illi se dignos fatent illis esse persuadent. Etiamen quid interest demopus, utrum in hac, vel illa pertrahat sceleram, dummodo eos alijus criminis officiat nocentes? Quid interest, quemnam illis tentat laqueum, dummodo in illum impingat? *Idem.*

Demon nos tentans duplicit studiorum, quos tentare vult, Hilariae sunt ingenio? palpit illos suggestione voluptatis, quae vulgo comes et individuus hilaritatis & ab hac volupate illos ad noxia impellit conuercia. Sunte morosi, ac tristes? quemadmodum tristitia hec sepe in iram, & impunitam degenerat, illos ad distinctionem, atque discordiam adducit. Timigiae sunt, & ob levissimas causas trepidant? eorum uitio pavor, ut augeat obices, quos in exercitatione virtutis inventant. Superbo ingenio sunt? fulcitat adulatori, qui laudent illos; & si eas continevere laudes similant, que tribuanter sibi, efficit, ut illi se dignos fatent illis esse persuadent. Etiam

TENTATIONS.

296

mancis infirmitatis *noxia obsequentis*, *qua Adam morem gerit illi*,
mitatis ^{la}*Quam Deus sibi dederat sociam; de adulterio, in*
tentatione *Quod sanctissimus omnium regum Isaiel David la*
bis. *bus. Secundum Iacobum Salomonis idolatria, qui ex*

quod tantum omnium regum Iacob David. p. 10.
plus est: ad horribilis Salomon's idolatria, qui ex
mortalius omnium sapientissimo fatus est contem-
pubis: ac iniustis thura i'ctis, offensos eadem ma-
nus, qua Domini templum adificaverat; de insana
libidine, qua ad casta Salana concepimus due illi
infantes pueri judices capti fuere: de exercitibus
Iude avitatis, qua eouique pro effi, ut Dominorum
omnium optimum, mitifluminque venderet;
de pe tra Petri infidelitate, hoc est illius, qui ca-
litus electus iurat, ut esse petra solida, ac sta-
bilis, super quam adiiscenda erat ecclesia; ac
de aliis infinitis Ipsiibus, de quibus totes yobis effet
parvus. Loquenter, inquam, de turpibus hi-
los, audibus, cum inter vienienti loren-

*secundis, cum interim viri inventeret. Josephus
victor; cuius etiam Victoria argumentum erit im-
belligitatis nostra in tentationibus; quoniam ille
fuga sibi confusore debet, cum alter constantia
sue certus esset non possit: quod liquido o-
fendit, hominem in tentatione ipsissimum es-
se infinitatem, illum de semet ipso diffide-
re debet, ac nunquam propriis viribus inni-
ti. idem.*

Bona fide queso, si semper victores fuissimus, ac nunquam fuissimus experti nostram infirmitatem, ac perire ageremus? Adolescentulac hac faciliter, ac fidentius iesse in omnes mundi causas inferret, atque participiaribus colloquiis sefi immisceret? Majorine cura, ac studio sibi procuraret, quidquid exquisitissimum, ac delicatissimum luxus, & vanitas excoxitarunt? Majorine servitio tamquam idolum coleret corpus hoc, quo unice occupatur? nonquid frequenter omnibus voluntariis cœdibus interesset? Mundanus illi cupidissime legere pernicacia volumina, que spiritus impuritatis dictavit, & magis pios, Dei spiritu repletos libros edidit? Nonquid magis neliarios sermones haberet; nonquid lib. viorum, commendarempque duceret vitam? Minoris frequentia sacræ fæcere mysterioris? &c.

Facere nequos, quoniam eorum deplorem ignaviam, qui olim ad cruciatum adspicunt inferna vita relapsos prætulerint, corona gloria, quia illos manebat. Crimen eorum inexcusabile est, equidem scio; sed similiter in mente revoco feros tyrannos, ferocias immites, rotas, equoiles, infinitaque inistro, humanis uti administrantes, quia nobis exhibet prævidencia, & ad que confugandam esse nobis ipsum rationis lumen nos docet; velut ille, qui temporibus bonis omnino exutus nolle labore manus suum victum comparare, & tranquille expectaret, a Deo fini Angelum mitti, qui etiam afferret. *Idem.*

tortores immites, rotas, equileos, infinitimam intrumentorum copiam, quæ effect, ut potquam di re-
stulissent, expallerecerent, illos iurimisit non ar-
guo, nisi potquam in illis animi magnitudinem ad-
miratus sum; sed in tentatione, flaus, obitus,
verbum, nihilum, quo prterremur, pomum et E-
va obstat in rerum omnium affluencia; levius est
interrogatio Petri tempore facta: que imbecillitas!
Hac veio in re nulla uti diligenter ad tentationem
evitandam; si se illi data opera objicerem, que te-
meritas est! *Idem.*
Sic quis, cuius Iesum adduxit in desertum, procul-

Misericordia est, Spiritus, qui Jesum adduxit in desertum, proculsum fuisse. **T**unc dubio est spiritus Dei; sed mirum est, quod Dominus quare hoc ille permisit. **D**icitur: **F**iliu suo & callidissimum hostem, & vehementissimum tentationem excraviter! **P**rofecto, nisi Iesu Christi vita nobis esset perpetuum exemplum, Deus foliatur, ut impuleret virtutis nostris impetu illius propagare salutem. **I**dem.

Quo plus virtutis nobis adest, eo magis demon
conatus iterat suos, ut nos de statu perfectioris de-
turbet, ad quem nos Dei gratia proxevit. Ita, S.
Chrysolomus inquit, in terrena paradiso aggreg-
sus est Adam, quia eam vidi luctanchem, in qua
creatus fuerat; nihilque intentatum reliquit, ut lan-
kum virum Job in crimen impeleret, illi frumentis
laudibus, quibus Deus virtutem illius celebrabat.
Etenim non fecus ac idem Pater inquit, sues ex-
pilare negligunt dominum fono, paleaque repletam,
sed omnes adhibent vires ea portuiri, qui op-
bus affluit; ita negligit damon ingredi in animam

T E N T A T I O N E S.

297

Petti, Thomæ, aliorumque lucentium veteris, rationique testamenti syderum, quæ quibusdam laborant ecclipsibus, exempla nos aditant, ut cum timore, ac tremore salutem nostram operemur. Videntes enim terrible hoc JESU CHRISTI cum demone certamen non sine formidine cogitare debemus, quid nobis fulminandum sit adversus terribilem hunc inimicum, atque perpendere, quantum Salvatoris gratia indigamus, qua una victoria nobis certam facere potest. . . . Verum si jugiter de nobis ipsi diffidere debamus, in tentationis momento praecipue in Deo confidere oportet, omnemque viam adibere, si illi cedamus; ex eo quippe momento nostra pender vel clades, vel Victoria. Tunc nobis contingendum est sancta confidantia ad Deum, & expona dea hæc regina Elæther verba; quibus populi totius deprecabantur interitum: *Nis libera manu tua, Adjuge me nullum aliud auxilium habensem, nisi te.*
item.

ac prohibere, ne ad cor ipsum perveniat. Primum ex sensibus, qui sunt omnium tentationum principia, originem illa habet in corpore; & ideoque obtinendum est, ut illi per sensum transitus patet. Ita prima mulier funeflissime tentationis omnium cessit. Ea primum quidem simplex fuit curiositas a deo communis sexui, qui minus validus est, minilque occupatus. Hæserunt oculi eius considerantes fructum vili deletabilem, sed solum, qui illi prohibitus fuerat. Hactenus nullum erat peccatum; & equidem fator: attamen prima hæc peccati S. Bernardus inquit: *Quod spædere liber, quod manducare non licet*. Esto quidem tibi interdictum non est, fructum adspicere, sed idem est, ac tentationi locum prebere, in vetita objecto oculos circumferre. O Deus! quoties per sensum mors ingressa est corda nostra! Omnia videre, omnia audire, omnia scire volumus; & curiositas prima iaua est, qua tentationi ad cor aperiat viam. Vallum alterum; cum prohibe-

Demon per exteriora ob-
serua nos ten-
tat. Spiritus improbus nos tentat, jucunda nobis ob-
jecta proponens, ob oculis objiciens ea, qui place-
re possunt, atque mundi hujus bona ex parte no-
bis ostendens. Quia magis enitefecunt, & omnes eo-
rum latent defectus. Incipit illi potiri sensibus no-
stris, ut illas in nos ingredi possit, & animam oc-
cupare, similiis hoti, qui facile oppido aliquo poti-
tur, cum clandestina foveat commercia cum illis, qui
arcem tuei deberent, quippe sensus nostri providen-
tie ordine definitam ad exteriora objecta detegenda, ut
animam certiori faciant, sunt exploratores, qui
sepsimne produnt; raro fideles, sepe corrupti ad-
versariis adiuvia aperient, ut intra nos ingrediantur.
Nosstrum igitur nobismet invigilare, ne scintilla,
qua oculus nostri adhaerescere poset, sensim inordi-
natis incalcescens cupiditatibus in cordibus exciter
flamnam nullo negotio extinguedam. Idem.

Contra presumptionem ac negligenciam evanescunt tentationes. At enim cur necesse est, has lapsus occasiones præverteant, antequam esse offrant nobis? Sciam equidem illas, ubi obortu fuerint, superare, & quo vehementer erunt, ex magis mili cedent ad gloriam. Hui frater! cuim principio iminxas hanc gloriari? Nunquid tua experientia? an aliena? an vero gratia Dei tui? Experiencia tua: te ipsum testitor; nonne mundus adhuc tibi fatalis exitit? Cum agitur de infinitatis nostris fuso aliqui lividiens, & rectelexanda aliqua excusatione extropobrationibus, spes adhuc superest aliqua; fidelis enim te sit in superiori anima parte manere potest, quin moveratur. Sed antequam hoc redigatur, turpissimum est prohibere, ne objecta ullam in sensibus, & imaginatione vim faciat; illos quidem modelia claudere; hanc vero obtrubere, illam salutarius Dei judicis, atterens veritatis repleendo. Ecce quantum in re christiana vigilans constitut, & quidquid libertas facere possit. Sed quam imbecillis est sine gratia hinc libertas! sermo manus.

agitur de infirmitatibus nostris fuso aliquo liuens, & prætextenda aliqua excusatione exprobationibus, quibus mores tuos redargimus, in mundo sum, inquis; quomodo autem in mundo, atque inter tot perniciosas affectiones vitiis care possum? Te tibi concilia, & laquei mundi, quos nos, & quibus torguam munitionibus te engis, non ne sunt ratio sufficiens ad eos evitandos? Quanam igitur in responsum tua resistencia confundis? Nunquid experientias? Heu! David tu fortior erat, fidelius, quam tu, adhuc rebus Deo cum propter vigilantia defectum lapsus est. Ceterum ne Dei tui iactes promissa. Astere enim, quod qui se objectit periculo, periculum est, ne cadat; pascipere, ut eruerat oculus, qui scandalizat, abscondit manus, quae ad peccandum impellit; nunquid hoc est auxilium pollicere illi, qui quæstua tentatione laboret? *Sermo manucripus.*

S. Hieron.
in solitudine
tentatus. • Jesus Christus fuit in deserto tentatus, ut illos, qui in felicitate versantur, deceret, animalum defundendum non esse, ubi inopinata ingruit tentatio; & post illum S. Hieronymus nobis documento est, corporis macerationem in quaquam nos semper a tentatione immunes efficere. Nemo unquam illo magis a mundo separatus fuit; nulla cupiditatis ratio illum in deserto peduxerat, sed amor innocentie, studique eum in Beihleemita specu conculerat. Profunda erat illius solitudo; applicato ad preces, vel lectioem, afflusa: atamen non ibi semper eam

ad uita, & pietate propria uita vixce uolent, que majori zelo, ac inde illi defervunt. Vides, etiam
clerorum ejus salutem in ejusdem gloriam credere; illum triumphum referre, e proelio victorem & quefieunque eos salvos facit, tot honoris coronas reportare; hec illius rabiem, & furorem irritat, quam omniu[m] exerit ad illorum labefactandam fidem ac prohibendam perseverantem. Quambrem sexagenias illis struit infidias, sexcentaque rationibus, ac delis illos oppugnat, ne, quod incoepissent, studium feliciter absolvant prohibitoribus. Abbas Trappen colatione p. I. Quadra, Domin.

vel lectio[n]em, affl[us]i: attamen non ibi tempr eam
omnem pacem inventi, quam ibi querabat. In de-
fensum concesserat, & id satis erat, ut tumulum,
& cogitationem in feme ipso exerciretur. Imagina-
tio sua, ut de se ille fietur, eum in Konavarium
Matronarum catus pertrahebat; traducebat maria, ac
Roman in Bethleem tunc specu reperiebat. Affligit
corpus suum, non ideo requiem acq[ui]rit suam, je-
junii absuntur, & semper viget concupiscentia.
Armat dexteram sulce, suumque peftu tundit; sed
non ideo illinc tumulum, quo agitur, expellit.
Denique tentatione effugere nequit; sed Iesu Christi
securas exemplum illam oppugnat, ac vincit.
Adeo nullus et locus, ubi in tuto esse possimus, &
ubi a pagina innunnes esse valeamus. *Idem.*

ubi a paga innuncie esse valeantem, idem.
Christianum vigiliata tentacionem ad singula abſit
verbo invidi, monimenta anime retardare debet,
Hoc est. Haudy Bibl. Tom. IV.

Pn vident,

vident, cum perfecte vaerudine se frui arbitrantur.
Idem.

Demonis artes, quibus homines tentantur.

Demon usitare arte ad homines impellendos in laqueos, quos illis tendit. Nequaquam repente de virtute ad vitii cumulum illos traducere cupit; sed paulatim longa modicarum noxiarum catena sensim in periculis adgit occasiones, efficit, ut crescat affectus, quo illa complectimur objecta, que sensus nostros palpant; novas illis praber illecebras, cum illa incipere placere nobis agnoscat. Nostram fallit voluntatem fallaci virtutis imagine; & quoadmodum nostra novit studia ex corporum habitu, desideria ex ingenio, cogitationes ex sensibus, interiore mox ex actionibus exterioribus, nos semper adiutor per ea studia, samque cupiditatem, que dominatur in nobis, alios quidem per odium, alios autem amore, que res efficit, ut vix detegi possint ejus dolis, ipso consiliorum suorum crudelitatem formosus speciebus distinguit, ut nonnisi summa virtus illa valeat agnoscere. Ex christianis sermonibus, sermone bujus argumenti.

Propria docti experientia scimus, non deesse quodam dies, atque momenta, quibus levissima qualiter temptatione facile supercarum; ac nonnunquam ita esse difpositos, ut verbum unicum nobis vehementissimos impetus extorqueret. Cupiditas, qui dominatur in nobis, aliquando ita corde, ac mente nostra potitur, ut vix nostri compotes simus. Si violenta sunt tentationes, cordis nostri dejectio erit in causa ut illis resistere nequeamus; sin autem leves, ea faciliter superabimur, quo magis in negligenti nolra de laqueis earum solliciti sumus. *Ibidem.*

Deus nos tentari permittit,

Spiritus Dei Iesum adducit in solitudinem iobit tentandum; post hec dubitabimus adhuc, utrum nos tentari permitta Deus? Deus nos in vita bujus desertum adduxit, ut isthac tentemur. Ne ita temerari sis, ut aliquid improbare velitis in eo, tui nihil operatur, nisi quod sua ipsi inspiravit sapientia. Deus super nos nolram infringere vult; noli tentare, confidentiam nostram in nobismetis, viribusque nostris confitureremus; & vana hec, quam de nobis haberemos, opinio nos illius hostes eliceret, qui votis se superborum inimicis professus est... Sed praeferim nos propter gloriam, atque utilitatem nostram tentari vult Deus, ut mereamur coronam illis tantum promissam, qui fortiter ducunt, ac strenue triumphant. *Lambert, homil. in primam Quadragesimam Dominicam.*

Sapientia Dei permittit, ut homines tententur;

Deus apertissimum nobis sapientia sua praebevit argumentum, cum potentem nobis opponere voluit iniuriam, qui tamen potest superari. Si homo infirmus tantum lacessitus fuisset praelis, in sapore, ac officiis suis permanebat; & si ignorasset, vim holodom a se posse propulsari, videns se circumundique obfussum periculis in dispersionem incidisset. Sed omnia eum subiecti invigilans jubet, cum valido se oppugnatum hoste videt, & cum se fit holoem a se viuci posse, si frequentibus illius incurvibus jugem vigilantiem observet. Hujusmodi demon est noster inimicus; omnia potest advertere eos, qui fatuam suam negligunt, nibil posset contra eos, qui in JESU CHRISTI schola didicunt, quomodo hostiles impetus infringere valeant, & propulsare. *Idem.*

Nos fideliter Demon ostendit, ut olim filio Dei fallax mundi bona:

Ostendit diabolus filio Dei omnia hujus mundi bona, omnemque pompa, & gloria, quia comitatur illa. Animadvertisit ad haec verba, omnia regna mundi, & gloriam eorum. Ita nos demon fallit; inanum dumtaxat fulgorum nobis offendit, qui in hujus mundi bonis inventur. Non vult ille nobis fidem exhibere pomparum mundi hujus imaginem; scit illi, opes mundi nimis iri contemptum, si ea cogitabuntur cura, quas exigunt, sollicitudines, a quibus separari non possunt, caducitas, que illis esentialis est; scit, omnia haec concutulat iri, si eorum pondus, ac pretium intelligatur. Quot aqua, & iniqua perferenda sunt, ut eo perveniantur? quot rerum perturbationes accidunt quotidie, ex quibus intelligimus, quantum in terrena hisce rebus considerare debemus? Demon haec omnia celat, ut fallacem dumtaxat nitorem ostendat, quo decipiatur illi, qui externam dumtaxat speciem conjectantur; sed confidante dorso hanc conditionem, quam diabolus illi inicit, quos ambo norum hujus mundi possidet: *Hoc omnia tibi dabo, si cades adoraveris me?* Terribilem conditionem! primus gressus, qui preferendus est, ut ad opes conquiriendas, & mundi bona adipiscenda pervenias, est demonem colere. Et profecto omnia ponderare consilia, quas ab ambitionis, & avaris

adibentur, ut crescant, & locupletentur; atque liquebit, omnia eorum vitam jugem esse adorationis seriem, que ab illis principi tenebrarum habentur. *Idem.*

Tu, Domine, melius quam nos ea nosi pericula, *Oratio ad quibus infirmitas nostra obnoxia est, ne pedem qui petenda Del dem proferre possimus, quoniam inveniamus objecta, quae nos difficiant, vanitatis, que nos periclitant, fluxa bona, que nos seducunt, tentatores, & ministros demonum, qui virus suum insident, ac nos adiungit, ut a te deficiamus. Inter tot pericula, quid nobis faciendum est, o bone Deus, nisi ex leme vocem usque ad glorie tua thronum extollamus tibi cum tuo Propheta dictum: Selva nos, Domine, quia portis nostra non aliud est, quam miseria, & peccatum? Si vel momento cessas, neque respicias nos, jam in nibilum nostrum revertimas, & undeque lethali vulneribus conficiemas, sed si dux & ius nostra fuerit, quid nobis erit metuendum?* *Idem.*

Mens hominis ipso creationis momento intelligentiae lumine illustrata fuit, & voluntas ejus beatam perducit facultatem bonum sequendi: ita ut veritatem cognoscens, ac dirigens actiones suas secundum cogitationem, qua praedita erat, profunda pace intriceps perficiebat in loco beatitudinis, ubi illum Deus collocaverat. Quemadmodum spicijus eius Dei mandata haud agre sequebatur; corpus quoque spiritum sequebatur sine labore; sed illo ex hoc statu tranquillitatis, & pacis egreffe pectacum c'ordiam illum perfecit. Sicut illi contra Deum rebellavit, sensus quoque rebellauit contra spiritum; atque Creatoris sui detrectare volens imperium, factus est creaturam principium, qui saluti illius obstatu' esse velle videntur. Nonne inde in nobismetis ipsi profecte sunt contrarietas, ac perenne illud bellum, quod contra cupiditates nostras sustinetur? Modo cohibendum est inanis hic timer, quo turbatur, modo coercenda luxuria, qui respirent, modo regendum violentum hoc desiderium, quo sollicitam, modo abdicanda spes fallax, quo despiciuntur. Quotidie resiliendum naturalibus affectionibus, ac similitudinibus; cultendum est cor afferentibus, qui subordinantur; siue evanescunt sunt, qui illi cum radice p'suere. Quam durus est hic status, & quam difficile secum incedere pugnare, ac strenue triumphare! *Flechier, sermone de Concepto B. Virg.*

Inimicus non cessat extrinsecus lacessere nos, quos Dei affluit, non regit. Quam difficile est illius persuasio, quia dimicatio, vi, & negotiatio, vi, & dolis resistere! Nulla nisi potest illi perire, qui salutem illius obtinaculo' esse velle videntur. Nonne inde in nobismetis ipsi profecte sunt contrarietas, ac perenne illud bellum, quod contra cupiditates nostras sustinetur? Modo cohibendum est inanis hic timer, quo turbatur, modo coercenda luxuria, qui respirent, modo regendum violentum hoc desiderium, quo sollicitam, modo abdicanda spes fallax, quo despiciuntur. Quotidie resiliendum naturalibus affectionibus, ac similitudinibus; cultendum est cor afferentibus, qui subordinantur; siue evanescunt sunt, qui illi cum radice p'suere. Quam durus est hic status, & quam difficile secum incedere pugnare, ac strenue triumphare! *Flechier, sermone de Concepto B. Virg.*

Inimicus non cessat extrinsecus lacessere nos, quos Dei affluit, non regit. Quam difficile est illius persuasio, quia dimicatio, vi, & negotiatio, vi, & dolis resistere! Nulla nisi potest illi perire, qui salutem illius obtinaculo' esse velle videntur. Nonne inde in nobismetis ipsi profecte sunt contrarietas, ac perenne illud bellum, quod contra cupiditates nostras sustinetur? Modo cohibendum est inanis hic timer, quo turbatur, modo coercenda luxuria, qui respirent, modo regendum violentum hoc desiderium, quo sollicitam, modo abdicanda spes fallax, quo despiciuntur. Quotidie resiliendum naturalibus affectionibus, ac similitudinibus; cultendum est cor afferentibus, qui subordinantur; siue evanescunt sunt, qui illi cum radice p'suere. Quam durus est hic status, & quam difficile secum incedere pugnare, ac strenue triumphare! *Flechier, sermone de Concepto B. Virg.*

Idem.

Cum absque timore, & precautione ambulamus, affectiones nostrae convalecent, intime ratione nostre fiducie, si sit haec illas continere posset intra eos fines, qui ipsi convenient; nobis invito reborborantur, tunc effundunt, ac nes sua ditione subiiciunt. Haec statim quidem inanis curiositas est; quae mox migrat in affectum, qui videtur honestus; mox aliqua tele mundana immixta oblectatio, spiritus paulatim illi adhaerebit, cor molliet, placendi viae requirantur, eo crescit inquietus animi perturbatio, quo frequenter vicissim amoris objectus videtur, illius videndi crescit desiderium, mobilia, inquietus desideria quedam, quae re adhuc integra vix percipiuntur, efformantur in anima. Inde vero procedunt noxie conspirationes, turpis commercia, jogos anima, atius, omnemque effectus ejus cupiditatis, que fatalis aque est, ac inquieta, seu illa cedat ex fermenta, seu illi satisfacere nullo modo possit. *Idem.*

in paueg. S. Bern.

Homines suos, deoque tentationibus obnoxii.

Et quod nobismet ipsi non studeamus, & nosmet non cognoscimus, obnoxii interdum videntes bonorum lapsus. De lapsu David toties verba facta sunt; atque mirati sunt homines videntes prophetam, qui adeo celestis sui ipsius potuit oblivisci, ut homicidium simul, & adulterium committeret; fed David inuitus, & in cuto inopciens, ibi video eadem infirmitatis principia, que in aliis hominibus adiungit, imaginationem, que facile poterat decipi, spiritum, qui levit negotio poterat falli, cupitatem, que celestis poterat inflammat: cum S. Chrysostomo dico: David magnus erat prophet; sed tandem propheta hic erat homo; mirumne est, hominem inutrum esse? *P. Arelatensis tom. 2. sermones de Tentatione.*

De illis, qui in periculis occassionebus, in quibus affluitur, & in cito inopciens, qui Salvatori omnes in spe reliquimus.

Hominis illi vel nobis, vel sibi imponunt, cum persuadere volunt, se nulla re affici in periculis occasionibus, in quibus affluitur, & in cito inopciens, qui in aliis hominibus adiungit, contemplum immittens nobis desiderium eorum, quae a nobis contempta sunt. Quoties inter abditum, cibatururam harum viarum tenebras demon meridianus apparuit? Quoties in his sepulchris, ubi mortui seculo quietant, vifus est ambitionis spiritus jurgia, ac lites misere, ut querentes, quinam in ciere honoris locum obtineret? Felices adhuc si alii effectus cupiditatis inviti, & nisi hic idem cinis semper periculis scintillas congereret. *Idem.*

Quocunque nosmet ipsos gerimus; & quod acerbius est, ubicumque idem sumus. Si etas cupiditatis extinguit, in etiam locum alias subrogat; & provectoris etatis affectiones nequaquam minus periculosas, minisque importunas gignant tentationes ipsi vividoris etatis cupiditaribus. Quis dicere posset, quot ex statu, conditioni, officiorumque varietate subordinantur? Quot ambitionis in nebilibus, quot in infirmis avaritia, quot in divitibus afluencia, quot in pauperibus, egitas, quot in regibus potestis, quo in populis fervit, gloria in militibus, in judicibus favor, quot denique in pauperis, humiliisque Dei ministris cupiditatis, & vanitas gignant? . . . Ex hac inductione quid inferendum est, nisi quod cum Christianus evitare nequeat, quominus tentetur, prudens illius interficiere, ut semper sit tentationi sustinenda paratus. *Idem.*

Vigilate, in armis praestolamini hostem, qui semper vigilans, semper armatus explorat horam vos victoriae non oppugnandi, ac per occasionem vos opprimendi. Laborum quidem magnus est, sed corona speciosa est; ac tandem labor praterit, corona vera manet in aeternitate. Quid non agant homines qui inanem honoris reficiantur, qui, post aurum, evanescent, acupuntur fragilis illius fructum adepturi? Si illi quidem contumaciam acquirunt, illi, ut S. Paulus inquit, corruptibles sunt coram furore, tantum abest, quod sic ire signum, ut potius nota sit amoris particularis, quo nos prosequitur Deus. Ita ille agere confluavit cum maxime necessarii, scilicet amicissimi; ita cum proprio filio se gelit; & legimus, cum Apollonius quidam, quem sibi elegerat inter omnes, ut vas electio, auctoritateque sollicito, aperteque bello elaudetis, in quos haec principia solent impinguere. Anima tota praefatis munis affectu' quidem omnia removeri, quae crimina appellari possunt: immo etiam, ut proprio confutari nomini, non abeat quadam intermissione colloquia, & nimis affida quadam officia. Verumtamen adhuc sibi reservat, unde eam alat animi affectionem, ad quam extinguentur satis virium non habet, adspicit, recordationem, colloquium: putata futurum, ut easdem virtus, qua intra hos cancellos coactur, vim habeat eam in officio continent, atque efficiendi, ut cupiditas in simplicem magistrum temporis iudicationem. *Idem.*

Tentatio, quae ipsi nobis vel praeumptione, vel imprudentia nostra conflans, tantum abest, quod sic ire signum, ut potius nota sit amoris particularis, quo nos prosequitur Deus. Ita ille agere confluavit cum maxime necessarii, scilicet amicissimi; ita cum proprio filio se gelit; & legimus, cum Apollonius quidam, quem sibi elegerat inter omnes, ut vas electio, auctoritateque sollicito, aperteque bello elaudetis, in quos haec principia solent impinguere. Anima tota praefatis munis affectu' quidem omnia removeri, quae crimina appellari possunt: immo etiam, ut proprio confutari nomini, non abeat quadam intermissione colloquia, & nimis affida quadam officia. Verumtamen adhuc sibi reservat, unde eam alat animi affectionem, ad quam extinguentur satis virium non habet, adspicit, recordationem, colloquium: putata futurum, ut easdem virtus, qua intra hos cancellos coactur, vim habeat eam in officio continent, atque efficiendi, ut cupiditas in simplicem magistrum temporis iudicationem. *Idem.*

Com Euthenon perfectione, confessi, & alios que periculosam habentur, quos timeamus.

Tentatio, quae ipsi nobis vel praeumptione, vel imprudentia nostra conflans, tantum abest, quod sic ire signum, ut potius nota sit amoris particularis, quo nos prosequitur Deus. Ita ille agere confluavit cum maxime necessarii, scilicet amicissimi; ita cum proprio filio se gelit; & legimus, cum Apollonius quidam, quem sibi elegerat inter omnes, ut vas electio, auctoritateque sollicito, aperteque bello elaudetis, in quos haec principia solent impinguere. Anima tota praefatis munis affectu' quidem omnia removeri, quae crimina appellari possunt: immo etiam, ut proprio confutari nomini, non abeat quadam intermissione colloquia, & nimis affida quadam officia. Verumtamen adhuc sibi reservat, unde eam alat animi affectionem, ad quam extinguentur satis virium non habet, adspicit, recordationem, colloquium: putata futurum, ut easdem virtus, qua intra hos cancellos coactur, vim habeat eam in officio continent, atque efficiendi, ut cupiditas in simplicem magistrum temporis iudicationem. *Idem.*

Augustinus fidibus, qui exo suo pace frueri debentibus sub Imperatoribus, qui & ipsi fideles erant, dicebat, non illi cui sibi perfruderent, nullos superfluebantur, qui quibusque obsequiis decertarent, quia in avaritia, qui christiana erant, incoletes non erant amplius cum Euthenio permixti. Euthenio superstitionis interitus, ac velstra ab Euthenio separatio, dicebat illis sanctis hic Doctor, effi jet profecto ne ultra baptismus velster tamquam scelus vobis objiciatur, & ne amplius foliacioni, ut JESUM CHRISTUM abnegatis, verum si haec vobis decurrunt tentationes, certe electi non defuturis alias eo magis metuendas, quo magis oculatas. Non inventatis quidem Euthenios, qui vobis fidem conseruant eripere, sed plenam innoe foveat confidant, & quamprimum in maxima labitur flagitia, hoc in ambitionis, & prafumptuosis ejusdem ponam Deo permittente. *Idem.*

Houary Bibl. Tom. IV.

bis

apparatus, qui toti Inferno terribilis est, hostem praestolatur. Portafas post S. Job, qui sua patientia, ac fiducia factus est alterum sorum omnium exemplar, qui tentantur, & qui propter justitiam perfectionem patiuntur, nemo est, cui duxon crudelius, atque pertinacius, quam huic solitario bellum indixerit. Puto, i eum huic tentatori dixisse. Permitto, ut virtutis serva mei periculum facias: eum tuum ubi trado, verantur animam ejus serva: vita enim illius nullam te inferno noxiam volo. Tentator hac obtestata facultate, veluti furens bellua, qua se vincula fragi, omni furore irruit in predium; omnibus Inferni donis uitio, omnemque tentationum furorum apparatum contra fidem hunc famulum induxit. Sele offert illi modo sub horribilibus imaginibus, ut perterrefaciat, modo sub ludicris speciebus, ut fallat. Illum simul tanquam leo furens, ac blandus serpens aggreditur; vel fere sexcentis rationibus complicat, ut leniter in animam obrepit; vel violentius iterat oppugnaciones, ut illum prefignatur. *Abbas de Jarry, sermon de S. Antonio.*

Tentationes aliquando nobis imp. necessarie.

In tentatione ad Deum confundendum est.

Miseris, qui sexcentis obnoxii tentationibus sumus, & in periculis peccato.

Medicaboy

minim in tentationibus mire amittendi bona spiritualia, atque nausfrugia vigilante.

Nolla nobis a deo speranda pax est.

ut inquit Scriptura, ex eo momento, quo feso Dei cultui devovet, quin tote vite sue tempore vel pacem speret, vel iudicias; cum enim odiū, quo illum prosequitur Sachanas, sit immortale, ideo bellum, quod infert eidem, nullum habere potest fīdem; quia membris Christianus affidit subiectum invigilare tenetur, & custodire cor suum tanta cura, & precauzione, quanta si inter abyssos, præruptaque incederet loca; omnia in mundo reformati, oculorum coniectus, visitations, conversations, negotia, foliatio, voluptates, ac seipsum magis quam reliqua, suam nempe naturalem infirmitatem. *Abbas de S. Mariano, sermon hisus argumenti.*

Magna plorarumque tentationum superandarum ratio est illas evitare ab illis abhorrendo locis, & fortiter, ubi tot contra charitatem, & honestatem illas evitare.

Tentationes in hoc vita sunt aliud, ubi illis munegibus, & officiis, quorum exercitium adeo delicatum est, & ubi difficile est conscientiam, ac Dei legem tueri. Sed heu! non solum non vitanter, sed perquiruntur; amat periculum; naturale studium occasioni, & cupiditas tentationi accedit, & neque in magistrisibus ad iniuriant, neque a male fide in negotiis, neque a defractione in cestibus, neque ab intemperantia in convivis, neque nostram foveat inertiam; quod christiana vita oppositum est, quod esse debet iuge prælum, & bellum palam nostris indictum cupiditatibus. *Idem.*

Vides, Domine, si damnum auctor est, incomparabilem tentare sanctitudinem tuam, adversum quanulum habebat potestatem, & que & contra plures ob causas illi erat formidans; si infinitam innocentiam, rebus invenit, consummatamque virtutem laceficer non dubitabit; si aternis adversariis est consilium tuis, ut illa subverteret; quid non combatib[us] adversus hominem infirmum, qualis ego sum, natum in miseria, inimicum in limo, corruptione repletum? Scis, rugientes hunc leonem nunquam dormire, querere, ut devoret me, nihil prætermittere, ut mihi noceat, quounque obrepere, indefiniter in malum impellere, semperque attentum esse, ut quacunq[ue] in occasione mihi tendat infidias. Nonnunquam formam induit Angeli lucis; delitescit sub ipsa virtutis specie, sub propriis studiis meis, immo etiam saepe sub tuis hancis: me ubique, modisque omnibus, intrus, & extra lacifit. Nisi gratia tua mihi operulerit, quemodocan resistere poterit inimico adeo potenti, callido, & indecessu? Tua igitur interest, qui inimico huic præcepisti, ut me tentaret, hanc mihi veniam concordare, sine qua me ipsum tueri non possem. *Liber cui titulus: Poffonius J. C.*

Quid? Semper demones nobis erant oppugnandi, affectiones suffocandi, tentationes vincendae? Quid semper adeunda pericula? ne ubi quidem securitatis momentum; ubique laquei, & insidiæ? Quid? ne ip'um dampnæ, animaque meam, ac Deum meum perdere, quicquid respiro? Unicus fatus est oculorum coniectus, cogitatio unica, ut quingangita, vel sexangita annorum labore, ac merita amittam? In me ipso divisus sum, mihi cavendum est ab illis, que sunt mihi charissima, quidquid mihi placet, me corrumpere potest, quidquid natura mea conforme est, inimicum est virtus mea, omnis sensus mei rationem meam in errorem inducere querunt. Ego ne voluntatis quidem arbitrio sum, illi vult, quod ego nolo, amar, quod odi, me adgit ad incoercendum, quod fugio. Quæ vita? que miseria! quod supplicium! quod infernum! *P. de la Colombe.*

Sape non cognoscimus periculum, in quo veritas in tentationibus mire amittendi bona spiritualia, atque nausfrugia vigilante. Sape procilla agitamus, atque malitia frui credimus; saxe uti Jonas in navis carina dormitamus, cum interim venit illam aliquid in scopolu, & prope sunt, ut tandem absorberemus. Sape etiam putamus tempestatem nobis esse propitiop, inordinatus hic nobis placet effectus; cupiditas illa nobis aqua videatur; tantum absit, quod tentationi huic refutamus, ut potius illi velletim, eisque vires augeamus; ac interim ad interitum properamus, nisi celeriter configimus ad open, quam tonissi a Deo possimus obtinere. *P. Noe in meditationibus.*

Demon, callidus ille inimicus, incipi petens, ut sibi aures adhibeantur; mox nos detinet in his progressus. Tentationes cogitationibus, quas nobis fuggerit, efficit, ut ibi voluptam, inanem gloriosam, peristioram voluptam; sufficit solam, si illis haec communia concupiscentia ostendat objecta: Offendit et regna mundi, ut loquitur Evangelium Matth. 4. & Luc. 4. Offendit. Hec quod probram, que turpitudine pro illis, qui christiana profanatio confert! Statis est, si per oculos eorum traducat voluptam unum, phantasma gloria, & prælati, lucri, & utilitati speciem, ut sexenta capitum milia ad Sathanas pedes proferat: Offendit illi. Frontieries, sermon pro prima Quadragesima Domini.

Demon, callidus ille inimicus, incipi petens, Tentationes ut sibi aures adhibeantur; mox nos detinet in his progressus. cogitationibus, quas nobis fuggerit, efficit, ut ibi voluptam aliquam inveniamus. Deinde egrius recedimus ab occasione, que illas in nobis ciet; anima vires paulatim infirmatur, adspersus, ac reverentia Dei præstans imminitor, tandem voluntas omnino consentit, & demon non cessat, nisi actio fuerit consummata. Præteriorum experientia efficit, ut ardenter actus desiderent, actus iterati habitum formant, que illa funesta catena est vix summo labore infringenda, qua demon uitit, ut nos detrahatur in præceptis. Sed cum inventi voluntatem, qua illi mordicus obclutai contatur, que prius illius fugitionibus aures obstruit, que illum nullum aditum sperret ad pugnam, atque victorijs, cui Christianus qualibet preparare se debet,

lico cedit, & nunquam victoriam reportat. *Liber, cui titulus: Poffonius Jefu Christi.*

Tentationes in hoc vita sunt aliud, ubi illas evitare.

Prælum nobis contra mundum, contra nosmet ipsos, contra damnum fulminendum nequaquam certum tammodo tempus, certamque vita nostra partem perverat; iuge sit; nobis res est cum hostibus, qui nequaquam latigantur, & nunquam possunt reconciliari. Si hoc tentationis genus minus illis cedit e feueri, ad alterum se convertunt; si haec ex parte animam nostram muniam invinent, ex altera illam oppugnant; interioribus exterioris adduct tentaciones; si hunc effugimus laqueum, alios plures tendunt; si ex aliqua tentatione viatores objiciuntur, nos perdere conantur per tentacionem ianis gloria, quam propter eamdem victoriam inspirant. *Specimen Ethicum tom. 5.*

Quamvis liberales sint animi nostri affectiones, semper tamen intra nobinet gerimus mortis responsum; via omnes, quibus saepe sumus, scopuli sunt, præcipitrix fissa, qua per nosmet evitare nequimos. Mundus ipse, in quo vivimus, magnus est, afflita du tentatio; ratio ipsa nos a via recta deducit, amor proprius excaecat, caro corruptum, sensus decipiunt, negotia dissipant, obiecta seducunt, spæctacula fascinant, societas in omnem libidinem pertrahunt, exempla trahunt, usus confirmant, mandata deterrent, displicant confusa, penitentia radio afficit, inflat scientia, morbi protervunt, & aduersa afficiunt, ut in questus, atque mucrum erumpamus, &c. Denique omnia nobis scopulæ sunt, omnia lapsus occasio, omnia tentationis objectum. *P. Massillon, sermon de oratione.*

Hoc quidem resolutum est, ut illa in vita christiana difficultas inveniatur, in penitioribus etiam affectiorum adytis; si coacabit ipsi aliquis offundit macula ex mundi commerciis, tunc erit cum vel charitas, vel necessitas eos in mundo versari jubet, & cum fibi quam diligentissime invigilant, ut resistant; quantum illi possunt vulnera, & lapsus eorum, qui sensibus suis subsequentur ducentes vitam illis se obligant tentationibus, quibus fortissimus quicque vir fortis quidem resolutus est? De his, si cum sanctis hominibus nos contulerimus, dicere poterimus, quod Job inquit de homine illum cuius Angelis comparans: Ecce qui servient & non sunt stabiles, & in Angelis suis reperi prævitatem; quare magis hi, qui habitan domos luteri, consumuntur veluti a vinea? Jobi 4. Si spiritus illi, qui Deo tanquam ministri deferunt, stabiles viri sunt, & in Angelis ipsi deprendantur defectus, quanto magis anima in corporibus, tanquam lutei domibus concule, corruptio[ni], & peccato erit obnoxia? *Ex specimine Ethico, tractatu de Comida.*

Cum in hac vita perfectam, securamque pacem, Vigilantes que in celo dumtaxat reperiunt, sperare non possunt, tunc tentationes inveniuntur, in penitioribus etiam affectiorum opere. *Deus qui servient & non sunt stabiles, & in Angelis suis reperi prævitatem; quare magis hi, qui habitan domos luteri, consumuntur veluti a vinea?* Jobi 4. Si spiritus illi, qui Deo tanquam ministri deferunt, stabiles viri sunt, & in Angelis ipsi deprendantur defectus, quanto magis anima in corporibus, tanquam lutei domibus concule, corruptio[ni], & peccato erit obnoxia? *Ex specimine Ethico, tractatu de Comida.*

Vobis colligit, atque considerate hanc desideriorum & cupiditatem farraginem, cum qua vobis adseratur. Hui sunt inimici eo periculores, quo magis illos amatis, eo terribiliores quo jucundiores fuvi sunt ictus, quos inferunt, cum vos nunquam magis eos diligitis, quam cum vos occidunt. Jam maximum malum est fini suo complecti tot domesticos inimicos, qui le amicos simulant; sed non minus malum est tot circumdante habere tam visibles, quam invisibles; itaut quoconque nolent continentis, eorum tentationem evitare nequemus. Creature omnes, qui palchritadine, vi, ac ufo suo non debent ad Deum amandum attollere, totidem laquei sunt, in quos impingimus. Demon ipse, tanquam leo rugiens illud tempraverit momentum, quo nos imparatos inveniat, ut devoret. Denique ita periculus, atque tentationibus saepe sumus, ut qualiter hora, quæcumque momentu, nisi potenti manu sua nos Deus retinet, parati semper sumus cedendo. *Liber cui titulus: Vera orationis Idea.*

Cum autem tentationes in celo pectoralibus, demonis arctum nos in celo pectoralibus, metuuntur, quandoque plurimum nobis metuendum est a corpore, quod gerimus, & quo circumdati sumus, metuimus, quantum inter prædicta incendimus loca, inter potentes inimicos, & extrema nobis infirmitas est ad eorum vim propagandam; sed timor sapiens, ac prudens sit, qui efficacit, ut nobismet semper invigilatus; ac ite nos ab inimicorum infidis, & qualibet lapsu tuebitur. Metuamus, quia nos ex nobis non tollimus; sed fiducia nostra supereret metum, quionum tollimus omnia in JESU CHRISTO, & Deus, qui fidelis est, nos supra vires nostras minime tentari patietur. *De S. Martha, tractatu de sumulibus spiritus cap. 34.*

Utinam frequenter id cogitamus, & saluberrima hæc cogitatio sepe singulorum menti occurret, cum nos tent Sathanas, cum nos caro sollicitat, vel alicit mundus. Peccatum, quod patratur sum, me coram Deo execrabilis facit, & ab illo forfæsi in eternum arcebit. Honor, qui oculos meos strigit, voluptas, quæ me palpat, vel utilitas, que me trahit, exiguam, ac leve quiddam est, quanvis illud mihi ingens, & magnum mea obrivat cupiditas; sed quan illud mihi statutum est in hora mortis! Elca mihi suavissima, & jucundissima videtur, sed quan crudelis, funestissime est hamus, quan ligi! sed peccato afflentum præbeo, me in eum sum adduco, ubi, nisi misericordia mea misericordia uictus Deus, nulla mihi superanda salus est, nullaque vite spes reliqua est mihi. *Liber, cui titulus: Dialogi Joannis Abbatis, & Ensebii Presbyteri.*

Hæc demonis est ars; efficacit, ut gravissima quilibet flagitia illis, quos ad peccandum adgit, levia demonis iniurias videantur criminis; & segera, que maxime nefaria sunt, ad summum infirmatis peccata censeantur; quapropter horrors, quo deterrebatur antea illi, quem ita fallit, paulatim excuso, sensim sine meo his affluecat monstros, ad quorum contemptum ante maxime trepidabat. Similiter mors, iudicium, ac infernum, quorum levissima idea oculis gravissimum ciebat tumultus, & quæ sibi in singulari momenta immovere arbitrabatur, jam ita longe seposita videri incipiunt, ut nullo amplius metu afficiatur; vel si quam sentit impressionem, hæc adeo levius,